

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ - ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

**ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ»**

**Ακαδημαϊκό έτος
2016-2017**

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Από το 2014-2015 λειτουργεί στο Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας αναμορφωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Επιστήμες της Αγωγής», το οποίο εγκρίθηκε με το ΦΕΚ 1409/τ.Β'/3-06-2014 και τροποποιήθηκε με τα ΦΕΚ 806/τ.Β'/6-5-2015 και 2887/τ.Β'/30-12-2015 και απονέμει μεταπτυχιακό δίπλωμα στις «Επιστήμες της Αγωγής» με τις εξής κατευθύνσεις:

1. **Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής Γλώσσας**
2. **Δίγλωσση Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση - Bilingual Special Education**
3. **Πολιτισμικές Σπουδές-Σημειωτική και Επικοινωνία /Cultural Studies- Semiotics and Communication**

Οι απόφοιτοι του Π.Μ.Σ. θα έχουν αποκτήσει το θεωρητικό και εμπειρικό υπόβαθρο καθώς και τις δεξιότητες που θα τους καθιστούν ικανούς να απασχοληθούν σε διάφορα επαγγελματικά και ερευνητικά πεδία που συνδέονται με το σχολείο καθώς και με εξωσχολικές εστίες αγωγής και κοινωνικοποίησης. Παράλληλα προς την ερευνητική του αποστολή το Π.Μ.Σ. αποβλέπει και στην κατάρτιση ανώτατων στελεχών της εκπαίδευσης, ειδικών για την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας, για τον σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής και για συμβουλευτικά και διευθυντικά καθήκοντα στην εκπαίδευση.

Ειδικότερα η εξειδίκευση:

α) στην κατεύθυνση «**Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής Γλώσσας**» προσφέρει στους απόφοιτους όλα τα απαραίτητα εφόδια, για να διαχειρίζονται θεωρητικά και πρακτικά με αποτελεσματικό τρόπο τη διδασκαλία της νέας ελληνικής σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης (στο Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο και Λύκειο καθώς και στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση) τόσο ως μητρικής όσο και ως δεύτερης/ξένης. Οι απόφοιτοι της συγκεκριμένης κατεύθυνσης θα αποκτούν μια στέρεη κατάρτιση γύρω από την ελληνική γλώσσα, τις γλωσσοδιδακτικές τάσεις και απόψεις που επικρατούν και θα είναι ικανοί να διεξάγουν ποσοτικές και ποιοτικές έρευνες σχετικές με το γνωστικό αντικείμενο «Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής» σε επίπεδο διδακτορικών και μεταδιδακτορικών σπουδών.

β) στην κατεύθυνση «**Δίγλωσση Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση - Bilingual Special Education**» στοχεύει στην ειδίκευση επιστημόνων – ερευνητών στο χώρο των Επιστημών της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και της δίγλωσσης/πολύγλωσσης Εκπαίδευσης. Οι απόφοιτοι του Π.Μ.Σ. θα έχουν αποκτήσει το θεωρητικό και εμπειρικό υπόβαθρο καθώς και τις δεξιότητες που θα τους καθιστούν ικανούς να απασχοληθούν σε διάφορα επαγγελματικά και ερευνητικά πεδία που συνδέονται με την ενταξιακή εκπαίδευση, τη πολυπολιτισμική εκπαίδευση, καθώς και με φορείς, Ινστιτούτα και Κέντρα που παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες. Επιπλέον, το Π.Μ.Σ. αποβλέπει και στην κατάρτιση και εξειδίκευση ανώτατων στελεχών της εκπαίδευσης για την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας, για το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής και για συμβουλευτικά και διευθυντικά καθήκοντα στην εκπαίδευση των ΑΜΕΑ και των δίγλωσσων/πολύγλωσσων μαθητών. Μέσα από το συγκεκριμένο πρόγραμμα προσφέρεται η δυνατότητα ολοκληρωμένων σπουδών υψηλού επιπέδου στον τομέα της έρευνας της πολυπολιτισμικής και ενταξιακής εκπαίδευσης, σε επίπεδο μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών.

γ) στην κατεύθυνση «**Σημειωτική και Επικοινωνία-Semiotics and Communication**» προσφέρει την κατάρτιση και την επιστημονική γνώση σε θέσεις διαχείρισης, πολιτισμικής

κληρονομιάς και τουρισμού σε οπτικό κυρίως υλικό. Οι κριτικές και πολιτισμικές σπουδές επικεντρώνονται αφενός στις τεχνικές και πρακτικές της επικοινωνίας (σε ζητήματα κουλτούρας στο δημόσιο και ιδιωτικό βίο, τον πολιτισμό, στα συστήματα καταγραφής και ανάλυσης προφορικού ή γραπτού λόγου), αφετέρου στην τέχνη ως προϊόν (ΜΜΕ, Κινηματογράφος, Ντοκιμαντέρ, Παραστατικές τέχνες).

Γλώσσα Μαθημάτων: Ελληνική

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. απαιτείται από τους φοιτητές η λήψη 120 μονάδων ECTS, που κατανέμονται ανά κατεύθυνση ως εξής:

Στην κατεύθυνση *Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής Γλώσσας* απαιτείται η υποχρεωτική παρακολούθηση και επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα και τα εργαστήρια, τα οποία κατανέμονται στα τρία εξάμηνα σπουδών (Α', Β', Γ') και η εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Εργασίας στο Δ' εξάμηνο.

.....
 Παρατίθεται αναλυτικά, η δομή του προγράμματος μαθημάτων του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης, ανά κατεύθυνση, ως ακολούθως:

Κατεύθυνση: «Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής Γλώσσας»

A/A	Τίτλος μαθήματος	Κατηγορία μαθήματος	Πιστωτικές Μονάδες (ECTS)
Μαθήματα Α' εξαμήνου			
1	Η νέα ελληνική γλώσσα	Υποχρεωτικό	10
2	Γλωσσοδιδασκτικές μέθοδοι και Προγράμματα Σπουδών Διδασκαλίας της νέας ελληνικής	Υποχρεωτικό	10
3	Κοινωνιογλωσσολογικές διαστάσεις της νέας ελληνικής	Υποχρεωτικό	10
Σύνολο Πιστωτικών Μονάδων Α' εξαμήνου			30
Μαθήματα Β' εξαμήνου			
1	Αξιολόγηση του γλωσσικού μαθήματος	Υποχρεωτικό	10
2	Γλωσσική ποικιλία και η διδακτική της αξιοποίηση	Υποχρεωτικό	10
3	Μάθημα Εμβάθυνσης	Εμβάθυνσης	10
Σύνολο Πιστωτικών Μονάδων Β' εξαμήνου			30
Μαθήματα Γ' εξαμήνου			
1	Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι έρευνας: δεδομένα από έρευνες στη διδασκαλία της νέας ελληνικής	Υποχρεωτικό	10

2	Μάθημα Εμβάθυνσης	Εμβάθυνσης	10
	Μάθημα Εμβάθυνσης	Εμβάθυνσης	10
Σύνολο Πιστωτικών Μονάδων Γ' εξαμήνου			30

Δ' εξάμηνο

Μεταπτυχιακή εργασία	30
Σύνολο Πιστωτικών Μονάδων ΠΜΣ	120

Μαθήματα Εμβάθυνσης

A/A	Τίτλος μαθήματος	Πιστωτικές Μονάδες (ECTS)
1	Στρατηγικές γλωσσικής ανάπτυξης/ πρόσκτησης: εφαρμογές στη διδακτική πράξη	10
2	Γλώσσα και Δημιουργική Γραφή στην εκπαίδευση	10
3	Διδασκαλία της γλώσσας και Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)	10
4	Ανάλυση λόγου και κριτικός γραμματισμός στη διδακτική πράξη	10
5	Ανάλυση εκπαιδευτικού λόγου και διδασκαλία	10
6	Γλώσσα και Λογοτεχνία	10
7	Η γλώσσα στα κείμενα	10
8	Γλώσσα και ύφος	10
9	Διδασκαλία της δομής της γλώσσας	10
10	Η διδασκαλία του λεξιλογίου	10
11	Διδασκαλία της νέας ελληνικής ως δεύτερης/ξένης	10
12	Διδασκαλία της γλώσσας στην προσχολική και πρωτοσχολική εκπαίδευση	10
13	Γλώσσα και εκπαιδευτική πολιτική	10
14	Πρακτικές γραμματισμού των παιδιών και διδασκαλία	10
15	Πολυγραμματισμοί και Διαπολιτισμική Εκπαίδευση	10
16	Θέματα Διγλωσσίας στην Εκπαίδευση	10
17	Διδασκαλία της γλώσσας και παιδαγωγικό υλικό	10

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΝΕΓ 01	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Α΄
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Η ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ		
Χαρακτηρισμός Μαθήματος	Υποχρεωτικό		
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ		ECTS: 10	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Οι θεματικοί άξονες πάνω στους οποίους κινείται το περιεχόμενο του μαθήματος είναι οι εξής:</p> <ol style="list-style-type: none"> Θέματα ιστορίας της νέας ελληνικής (π.χ. η Γραμμική Α και Β, η μετάβαση από την αττική διάλεκτο στην ελληνιστική κοινή, διάκριση λόγιας και λαϊκής ελληνικής κτλ.). επιλεγμένα θέματα Φωνητικής, Φωνολογίας και γραφής της νέας ελληνικής (οι φθόγγοι και τα φωνήματα, τα Φωνητικά Αλφάβητα, Πάθη φωνημάτων και ιδιαιτερότητες στη γραφή κτλ.) επιλεγμένα θέματα Μορφολογίας της νέας ελληνικής (μορφολογική ποικιλία και ύφος, τα κλιτικά συστήματα, μορφολογικά χαρακτηριστικά, η λέξη στη νέα ελληνική, προθηματοποίηση και επιθηματοποίηση κτλ.) επιλεγμένα θέματα Μορφολογίας και Σύνταξης της νέας ελληνικής (οι χρόνοι και οι σημασίες τους, οι εγκλίσεις και οιτροπικότητες, το ρηματικό σύστημα και η παρουσίασή του, η μετοχή κτλ.) επιλεγμένα θέματα της Σύνταξης της νέας ελληνικής (Σύνταξη και σημασία, οι συντακτικές αναλύσεις, σειρά και συμφωνιάτων όρων της πρότασης, δευτερεύουσες αναφορικές και υποθετικές προτάσεις κτλ.) επιλεγμένα θέματα Λεξιλογίου και Πραγματολογίας της νέας ελληνικής (τα είδη των λόγιων και των λαϊκών λέξεων, κειμενικά είδη στη νέα ελληνική, το ύφος και τα σχήματα λόγου κτλ.) άσκηση στην ανάλυση πτυχών της δομής της νέας ελληνικής. 			
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			
<p>Holton, D.-Mackridge, P.-Φιλιππάκη-Warburton, Ειρ. Γραμματική της ελληνικής γλώσσας, Αθήνα: Πατάκης, 1999.</p> <p>Κανάκης, Κ. Εισαγωγή στην Πραγματολογία - Γνωστικές και κοινωνικές όψεις της γλωσσικής χρήσης. Αθήνα: Εκδόσεις τουεικοστού πρώτου, 2007.</p> <p>Κλαίρης, Χρ. & Μπαμπινιώτης Γ. Γραμματική της νέας ελληνικής: δομολειτουργική-επικοινωνιακή, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2005.</p> <p>Mackridge, P. Η νεοελληνική γλώσσα, Αθήνα: Πατάκης, 1987.</p> <p>Nespor, M. Φωνολογία, Αθήνα: Πατάκης, 1999.</p> <p>Ευδόπουλος, Γ. Λεξικολογία, Αθήνα: Πατάκης, 2008.</p> <p>Παπαναστασίου, Γ. Νεοελληνική ορθογραφία. Ιστορία, θεωρία, εφαρμογή, Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, 2008.</p> <p>Σετάτος, Μ. Φωνολογία της κοινής νεοελληνικής, Αθήνα: Παπαζήσης, 1974</p> <p>Τζάρτζανος, Αχ. Νεοελληνική Σύνταξις, Αθήνα: ΟΕΔΒ, Α΄1946, Β΄1953.</p> <p>Tonet, H. Ιστορία της νέας ελληνικής γλώσσας, Αθήνα: Παπαδήμας, 1995.</p> <p>Τριανταφυλλίδης, Μ. Νεοελληνική Γραμματική, Αθήνα: ΟΕΣΒ, 1941.</p> <p>Τσοπανάκης, Αγ. Νεοελληνική Γραμματική, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εστία, Αφοί Κυριακίδη, 1994.</p> <p>Φιλιππάκη-Warburton, Ειρ. κ.ά. Γραμματική Νέας Ελληνικής Ε΄ και Στ΄ Δημοτικού, Αθήνα: ΟΕΔΒ, 2011</p> <p>Χατζησαββίδης, Σ. & Χατζησαββίδου, Α. Γραμματική Νέας Ελληνικής Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου,</p>			

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΝΕΓ 02	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Α'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΓΛΩΣΣΟΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ		
Χαρακτηρισμός Μαθήματος	Υποχρεωτικό		
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	ECTS: 10		

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οι θεματικοί άξονες πάνω στους οποίους κινείται το περιεχόμενο του μαθήματος είναι οι εξής:

α) Μέθοδοι γλωσσικής διδασκαλίας (από την παραδοσιακή μέθοδο διδασκαλίας της γλώσσας ως τον κριτικό γραμματισμό)

β) Ιστορική επισκόπηση των προγραμμάτων διδασκαλίας της νέας ελληνικής γλώσσας (από τη δημιουργία του ελληνικού κράτους ως σήμερα)

γ) Σύγχρονα προγράμματα γλωσσικής διδασκαλίας σε διάφορες χώρες του κόσμου (επιλογή)
 Αναλυτικότερα, η συζήτηση θα βαίνει παράλληλα: θα παρουσιαστούν οι μεγάλοι σταθμοί της γλωσσοδιδασκτικής και θα παρακολουθείται η εφαρμογή τους στα προγράμματα σπουδών της Ελλάδας (κυρίως) αλλά δειγματοληπτικά και άλλων χωρών. Οι σταθμοί και τα αντίστοιχα προγράμματα:

α) Ο ιστορικισμός και η παραδοσιακή μέθοδος διδασκαλίας / Τα Προγράμματα του Νηπιαγωγείου ως το 1990 - Τα Προγράμματα του Δημοτικού Σχολείου ως το 1980 - Τα Προγράμματα του Γυμνασίου ως το 1980 - Τα Προγράμματα του Λυκείου ως το 1980

β) Ο δομισμός και δομιστική μέθοδος διδασκαλίας / Το Πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου του 1990 - Το Πρόγραμμα του Δημοτικού Σχολείου 1982-1999 - Το Πρόγραμμα του Γυμνασίου του 1984 - Το Πρόγραμμα του Λυκείου του 1989

γ) Ο λειτουργισμός/ γενετισμός, η επικοινωνιακή-λειτουργική προσέγγιση και η επικοινωνιακή μέθοδος γλωσσικής διδασκαλίας / Το Πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου του 1999-2001/3 - Το Πρόγραμμα του Δημοτικού Σχολείου του 1999-2001/3 - Το Πρόγραμμα του Γυμνασίου του 1999-2001/3 - Το Πρόγραμμα του Λυκείου του 1999-2001/3

δ) Εποικοδομισμός, Γραμματισμός, Πολυγραμματισμοί, Κριτικός Γραμματισμός και οι μεταεπικοινωνιακές μέθοδοι διδασκαλίας / Το (πilotικό) Πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου του 2011 - Το (πilotικό) Πρόγραμμα του Δημοτικού Σχολείου του 2011 - Το (πilotικό) Πρόγραμμα του Γυμνασίου 2011 - Το Πρόγραμμα του Λυκείου του 2011.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Holton, D.-Mackridge, P.-Φιλιππάκη-Warburton, Ειρ. Γραμματική της ελληνικής γλώσσας, Αθήνα: Πατάκης, 1999.

Κανάκης, Κ. Εισαγωγή στην Πραγματολογία - Γνωστικές και κοινωνικές όψεις της γλωσσικής χρήσης. Αθήνα: Εκδόσεις τουεικοστού πρώτου, 2007.

Κλαίρης, Χρ. & Μπαμπινιώτης Γ. Γραμματική της νέας ελληνικής: δομολειτουργική-επικοινωνιακή, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2005.

Mackridge, P. Η νεοελληνική γλώσσα, Αθήνα: Πατάκης, 1987.

Nespor, M. Φωνολογία, Αθήνα: Πατάκης, 1999.

Ευδόπουλος, Γ. Λεξικολογία, Αθήνα: Πατάκης, 2008.

Παπαναστασίου, Γ. Νεοελληνική ορθογραφία. Ιστορία, θεωρία, εφαρμογή, Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, 2008.

Σετάτος, Μ. Φωνολογία της κοινής νεοελληνικής, Αθήνα: Παπαζήσης, 1974

Τζάρτζανος, Αχ. Νεοελληνική Σύνταξις, Αθήνα: ΟΕΔΒ, Α'1946, Β'1953.

Tonet, H. Ιστορία της νέας ελληνικής γλώσσας, Αθήνα: Παπαδήμας, 1995.
 Τριανταφυλλίδης, Μ. Νεοελληνική Γραμματική, Αθήνα: ΟΕΣΒ, 1941.
 Τσοπανάκης, Αγ. Νεοελληνική Γραμματική, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εστία, Αφοί Κυριακίδη, 1994.
 Φιλιππάκη-Warburton, Ειρ. κ.ά. Γραμματική Νέας Ελληνικής Ε΄ και Στ΄ Δημοτικού, Αθήνα: ΟΕΔΒ, 2011
 Χατζησαββίδης, Σ. & Χατζησαββίδου, Α. Γραμματική Νέας Ελληνικής Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου, Αθήνα: ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, 2011
 Χατζησαββίδης, Σ. Νεοελληνική Γραμματική: θεωρητικές βάσεις και περιγραφή, Θεσσαλονίκη, 2012

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΝΕΓ 05	ΕΞΑΜΗΝΟ	Α΄
		ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ		
Χαρακτηρισμός Μαθήματος	Υποχρεωτικό		

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	ECTS: 10
---------------------------	-----------------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εισάγει τις φοιτήτριες και τους φοιτητές σε βασικές έννοιες και ζητήματα που αφορούν τη μελέτη της γλώσσας ως κοινωνικού φαινομένου. Γίνεται μια συνοπτική ιστορική αναδρομή στη γένεση της κοινωνιογλωσσολογίας και αναλύεται η ανταγωνιστική της σχέση με το κυρίαρχο γλωσσολογικό παράδειγμα, θέτοντας σε αμφισβήτηση τις αρχές της γλωσσικής αυτονομίας και ομοιογένειας. Παρουσιάζεται η έννοια και οι διαστάσεις της γλωσσικής ποικιλότητας (χώρος ως οριζόντια και κάθετη διαφοροποίηση, περίπτωση επικοινωνίας, γλωσσική επαφή, κοσμοαντίληψη). Εξετάζεται ο ρόλος της γλώσσας ως σύμβολου κοινωνικής ταυτότητας με αναφορά σε γνωστές κοινωνιολέκτους όπως η «γυναικεία γλώσσα» και η «γλώσσα των νέων». Γίνεται αναφορά στις στάσεις, τις προκαταλήψεις και τις ιδεολογίες με τις οποίες είναι συνδεδεμένοι οι ποικίλοι γλωσσικοί κώδικες που χρησιμοποιούνται σε μια γλωσσική κοινότητα. Τέλος, παρουσιάζονται οι εξελίξεις που έχουν συμβεί στο πεδίο της κοινωνιογλωσσολογίας, δηλαδή η μετάβαση από το λαμποβιανό συσχετιστικό παράδειγμα στην κοινωνική κονστρουξιονιστική προσέγγιση, η οποία σηματοδοτεί την εννοιολογική μετατόπιση από τη θεώρηση της γλώσσας ως αντικατοπτρισμού της κοινωνίας σε μια διαλεκτική σχέση γλώσσας-κοινωνίας.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

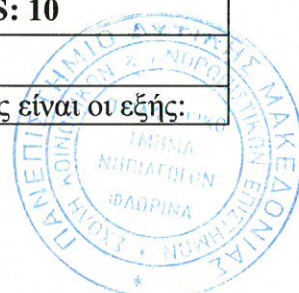
Αρχάκης, Α. & Κονδύλη, Μ. (2002). *Εισαγωγή σε Ζητήματα Κοινωνιογλωσσολογίας*. Αθήνα: Νήσος.
 Γρίβα, Ε. & Στάμου, Α.Γ. (2014). *Ερευνώντας τη Διγλωσσία στο Σχολικό Περιβάλλον*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κυριακίδη.
 Downes, W. (1998). *Language and Society* (2nd Edition). Cambridge: Cambridge University Press.
 Κωστούλα-Μακράκη, Ν. (2001). *Γλώσσα και Κοινωνία: Βασικές έννοιες*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
 Μικρός, Γ.Κ. (2008). *Η Ποσοτική Ανάλυση της Κοινωνιογλωσσολογικής Ποικιλίας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
 Romaine, S. (1994). *Language in Society: An Introduction to Sociolinguistics*. Oxford: Oxford University Press.
 Wardhaugh, R. (1992). *An Introduction to Sociolinguistics* (2nd Edition). Oxford: Blackwell.

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΝΕΓ 1	ΕΞΑΜΗΝΟ	Β΄
		ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		
Χαρακτηρισμός Μαθήματος	Υποχρεωτικό		

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	ECTS: 10
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	
<p>Στο συγκεκριμένο μάθημα επιχειρείται η ερμηνεία των διαφοροποιήσεων που καταγράφονται μέσα στην πορεία των χρόνων στις διαδικασίες της αξιολόγησης του γλωσσικού μαθήματος, μέσα από τη συστηματοποίηση των τρόπων αξιολόγησης των γλωσσικών δεξιοτήτων σε τρεις βασικές περιόδους: α) Παραδοσιακοί τρόποι αξιολόγησης (1^η Γενιάς δοκιμασίες), β) Μοντέρνοι τρόποι αξιολόγησης (2^η Γενιάς δοκιμασίες), γ) Μεταμοντέρνοι τρόποι αξιολόγησης (3^η Γενιάς αξιολόγηση). Ακόμη, παρουσιάζονται και αναλύονται οι τυπολογίες της αξιολόγησης με βάση τον χρόνο διεξαγωγής και το σκοπό της αξιολόγησης: (πχ. αρχική/διαγνωστική, διαρκής/διαμορφωτική, τελική).</p> <p>Κύριος σκοπός του μαθήματος είναι να εμβαθύνουν οι φοιτητές/τριες τις γνώσεις τους σε σχέση με τις τυπικές γλωσσικές δοκιμασίες, αλλά και τις εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης των γλωσσικών δεξιοτήτων, ώστε να είναι σε θέση να εφαρμόσουν καινοτόμες μεθόδους εναλλακτικής, αυθεντικής και συνεχούς αξιολόγησης στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το μάθημα δομείται γύρω από δύο βασικούς άξονες:</p> <p>A) Τυπικές μορφές αξιολόγησης: κατασκευή δοκιμασιών για τον έλεγχο των δεξιοτήτων κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου.</p> <p>B) Εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης: κατασκευή εργαλείων εναλλακτικής αξιολόγησης των γλωσσικών δεξιοτήτων:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Φάκελος εργασιών (portfolio) - Ευρωπαϊκό portfolio γλωσσών - Ημερολόγιο του μαθητή και ημερολόγιο του εκπαιδευτικού - Σχέδια εργασίας - Αυτοαξιολόγηση - Πρωτόκολλο προφορικής εξωτερίκευσης 	
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	
<p>Alderson, J C. (2000). <i>Assessing Reading</i>. Cambridge: Cambridge University Press.</p> <p>Alderson, J C. & Clapham, C. (1995). <i>Language Test Construction and Evaluation</i>. Cambridge: Cambridge University Press.</p> <p>Bachman, L. & Palmer, A. (1996). <i>Language Testing in Practice</i>, Oxford: Oxford University Press.</p> <p>Danielson, C. & Abrutyn, L. (1997). <i>An introduction to using portfolios in the classroom</i>. Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development.</p> <p>Harrison, A. (1983). <i>A Language Testing Handbook</i>. Basingstoke: Macmillan.</p> <p>Hayatdavoudi, J. & Nejad Ansari, D. (2011). Alternative Assessment in the Post-Method Era: Pedagogic Implications. <i>Higher Education of Social Science</i>, 1 (2), 19-24.</p> <p>Hughes, A. (2003). <i>Testing for Language Teachers</i> Cambridge: Cambridge University Press (chapter 11).</p> <p>Song, B. & August, B. (2002). Using portfolios to assess the writing of ESL students: A powerful alternative? <i>Journal of Second Language Writing</i>, 11, 49-72.</p>	

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΝΕΓ 5	ΕΞΑΜΗΝΟ	Β'
		ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΚΑΙ Η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ		
Χαρακτηρισμός Μαθήματος	Υποχρεωτικό		
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	ECTS: 10		
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Οι θεματικοί άξονες πάνω στους οποίους κινείται το περιεχόμενο του μαθήματος είναι οι εξής:			

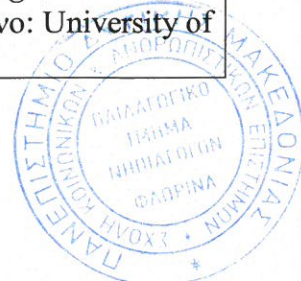

1. Γλωσσική ποικιλία/ ετερότητα
Γλώσσα και διάλεκτος
2. Εισαγωγή στη διαλεκτολογία
Διαλεκτολογία / γλωσσογεωγραφία - Νεοελληνική διαλεκτολογία
3. Η γλωσσική ποικιλία / ετερότητα στην Ελλάδα
Διαλεκτικοί θύλακοι της ελληνικής
Νεοελληνικές διάλεκτοι / ιδιώματα
Οι κοινωνικές διάλεκτοι
4. Χώροι/πεδία αποτύπωσης της γλωσσικής ποικιλότητας
Η γλωσσική ποικιλότητα στα ΜΜΕ
Η γλωσσική ποικιλότητα στη λογοτεχνία
5. Στάσεις και γλωσσική πολιτική απέναντι στη γλωσσική ποικιλία / ετερότητα
Στην Ευρωπαϊκή Ένωση
Η ελληνική στάση
6. Η διδακτική αξιοποίηση των διαλέκτων (διεθνώς και στην Ελλάδα)
Γλωσσική ποικιλία / ετερότητα και γλωσσική διδασκαλία
Πρόταση διδακτικής αξιοποίησης των διαλέκτων

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Calvet, L.-J. 1994. *L' argot. Que sais-je?* Παρίσι: Presses Universitaires de France.
- Κακριδή-Ferrari, M. & Δ. Χειλά-Μαρκοπούλου. 1996. Η γλωσσική ποικιλία και η διδασκαλία της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Στο *Η νέα ελληνική ως ξένη γλώσσα*, 17-51. Αθήνα: Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν.
- Ντάλτας, Π. 1997. *Κοινωνιογλωσσική μεταβλητότητα: Θεωρητικά υποδείγματα και μεθοδολογία της έρευνας*. Αθήνα: Επικαιρότητα.
- Σεάτος, Μ. 1992. Η λειτουργική εκμετάλλευση της ποικιλίας στην κοινή νεοελληνική. *ΕΕΦΣΠΘ 2* (Περίοδος Β'): 335-381. 3
- Τριανταφυλλίδης, Μ. [1947] 1963. Ελληνικές συνθηματικές γλώσσες. Στο *Άπαντα*, 2ος τόμ., 299-320. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη], ΑΠΘ.
- Vendryes, J. [1921] 1978. *Le langage: Introduction linguistique à l'histoire*. Παρίσι: Albin Michel.
- Wardough, R. 1986. *An Introduction to Sociolinguistics*. Κεφ. 2, Language, dialects, and varieties. Οξφόρδη & Κέμπριτζ: Blackwell.
- Chambers, J. K. & P. Trudgill. 1984-1985. Διάλεκτος και γλώσσα. Μτφρ. Α. Σακελλαρίου. *Γλώσσα* 7:52-61.
- Haugen, E. 1972. Dialect, language, nation. Στο *Sociolinguistics: Selected Readings*, επιμ. J. B. Pride & J. Holmes, 97-111. Λονδίνο: Penguin Books, σελ. 102-103.
- Chambers, J. K. & P. Trudgill. 1984-5. Διάλεκτος και γλώσσα. Μτφρ. Α. Σακελλαρίου. *Γλώσσα* 7:52-61, σελ. 54-56
- Andersson, L. G. & P. Trudgill. 1990. *Bad Language*. Penguin Books.
- Haugen, E. 1972. Dialect, language, nation. Στο *Sociolinguistics: Selected Readings*, επιμ. J. B. Pride & J. Holmes, 97-111. Λονδίνο: Penguin Books.
- Holmes, J. 1992. *An Introduction to Sociolinguistics*. Λονδίνο & Ν. Υόρκη: Longman.
- Hudson, R. A. 1980. *Sociolinguistics*. Κεφ. 2, Varieties of language. Κέμπριτζ: Cambridge University Press.
- Petyt, K. M. 1980. *The Study of Dialect: An Introduction to Dialectology*. Κεφ.1, Language, dialect and accent. Λονδίνο: André Deutsch.
- Sapir, E. [1931] 1949. Dialect. Στο *Selected Writings of Edward Sapir in Language, Culture and Personality*, επιμ. D. G. Mandelbaum, 83-88. Μπέρκλεϊ, Λος Άντζελες & Λονδίνο: University of California Press.

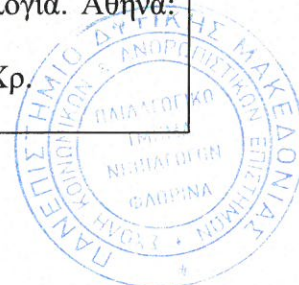

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΝΕΓ 6	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Β'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Η ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ		
Χαρακτηρισμός Μαθήματος	Υποχρεωτικό-Εμβάθυνσης		
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	ECTS: 10		
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Βασικές έννοιες της Κειμενογλωσσολογίας. Διασαφήνιση των όρων: Κείμενο, συγκείμενο, περικείμενο.</p> <p>‘Εξωτερική’ και ‘εσωτερική’ σύνδεση μεταξύ εκφωνημάτων / νοηματικών περιόδων.</p> <p>Συνεκτικότητα / νοηματική αλληλουχία, συνοχή. Κειμενικοί σύνδεσμοι / συνδέτες (‘δι-αρθρωτικές’ λέξεις και εκφράσεις) και ο σημασιολογικός τους ρόλος.</p> <p>Κειμενικοί δείκτες που δηλώνουν ορισμένη ‘στάση’ του ομιλητή ή την ‘οπτική γωνία’ (‘άποψη’) από την οποία θεωρεί τα πράγματα. Μεταγλωσσικοί δείκτες.</p> <p>Προτασιακά επιρρηματικά και κειμενικοί δείκτες. Πώς προσδιορίζονται στα σχολικά βιβλία και στα λεξικά.</p> <p>Κειμενικά γένη και είδη. Γλωσσικά και ειδολογικά χαρακτηριστικά της αφήγησης, της περιγραφής, της επιχειρηματολογίας. Είδη και υποείδη του δημοσιογραφικού λόγου.</p> <p>Γλωσσικά και ειδολογικά χαρακτηριστικά του δοκιμίου (το παράδειγμα του Montaigne και του Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου)</p> <p>Γενικά χαρακτηριστικά της προφορικής λογοτεχνίας.</p> <p>Γλωσσοϋφολογικά χαρακτηριστικά του δημοτικού τραγουδιού.</p> <p>Γλωσσοϋφολογικά χαρακτηριστικά του λαϊκού παραμυθιού.</p> <p>Φορμουλαϊκά κ.ά. επαναληπτικά σχήματα στην προφορική λογοτεχνία.</p> <p>Η ‘ρητορική’ της παροιμίας.</p> <p>Ειδικότερα για τις ‘λαϊκές μεταφορές’. Ποιητικότητα του λαϊκού λόγου.</p>			
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			
<p>De Baugrande, R. & W. Dressler. 1981. <i>Introduction to Text Linguistics</i>. Λονδίνο & Νέα Υόρκη, Longman.</p> <p>Todorov, T. 1971. <i>Poétique de la Prose</i>. Seuil.</p> <p>Todorov, T. “Η γραμματική του αφηγηματικού λόγου”, μετάφρ. Θαν. Νάκα, περ. <i>Σπείρα</i>, τεύχ. 5 (Δεκέμβρης 1976), σσ. 74-85.</p> <p>Todorov, T. 1980. <i>Nouvelles Recherches sur le Récit</i>. Seuil.</p> <p>Αυδίκος, Ε. (επιμ.) 1994. <i>Το Λαϊκό Παραμύθι. Θεωρητικές Προσεγγίσεις</i>. Οδυσσέας.</p> <p>Βαρβούνης, Μ.Γ. 1998. <i>Αφήγηση και Αφηγητές στα Ελληνικά Παραμύθια</i>, Καστανιώτης.</p> <p>Γεωργακοπούλου, Α. & Δ. Γούτσος. 1999. <i>Κείμενο και Επικοινωνία</i>. Ελληνικά Γράμματα.</p> <p>Γούτσος, Δ. & Σ. Κουτσουνέλου & Αι. Μπακάκου- Ορφανού (επιμ.) 2006. <i>Ο Κόσμος των Κειμένων</i>. Ελληνικά Γράμματα.</p> <p>[Γεωργακοπούλου, Α. “Αφηγηματικά κείμενα. Τύποι, ‘ατυπίες’ και πρακτικές”: στο προηγ., σσ. 33-48].</p> <p>[Παναρέτου, Ε. “Κειμενικά υπο-είδη. Οι δικαστικές αποφάσεις”: στο προηγ., 125-143].</p> <p>[Τζάννε, Α. “Έχω μια απάντηση, κάντε μου μια ερώτηση. Ο λόγος των συνεντεύξεων στην ελληνική τηλεόραση” : στο προηγ., σσ. 145-163].</p> <p>[Τσάκωνα, Β. “Διερευνώντας την οργάνωση του χιουμοριστικού κειμένου. Από το ευφυολόγημα στο χιουμοριστικό διήγημα”: στο προηγ., σσ. 185-203].</p> <p>Κουτσουνέλου Σ. 2002. <i>Ο Πρόλογος ως Κειμενικό Είδος</i>.</p> <p>Ματσαγγούρας, Η. 2001. <i>Κειμενοκεντρική Προσέγγιση του Γραπτού Λόγου (Η αφού σκέφτονται γιατί δεν γράφουν;)</i>. Γρηγόρη.</p> <p>Μερακλής, Μ.Γ. χ.χ. <i>Τα Παραμύθια μας</i>. Θεσσαλονίκη, Κωνσταντινίδης.</p> <p>Μερακλής, Μ. Γ. 1994. “Σκέψεις για μια διδακτική προσέγγιση του παραμυθιού”, <i>Επιθεώρηση Παιδικής Λογοτεχνίας (Θεωρητικές και Διδακτικές Προσεγγίσεις στην Παιδική Λογοτεχνία)</i>.</p>			

- τόμ. 9, σσ. 71- 7.
- Νάκας, Θαν. ¹1981. *Ο Montaigne και το Δοκίμιο*. Κάλβος.
- Νάκας, Θαν. ⁶2014. *Γλωσσοφιλολογικά, Α΄*. Πατάκης [κεφ. 1: Σχέσεις ποίησης και γλώσσας· 2: Λαϊκή γλώσσα και δημοτικό τραγούδι· 3: Το δοκίμιο (απόπειρα οριοθέτησης)· 4: Τρεις παρεμβάσεις για τον Καβάφη].
- Νάκας, Θαν. ⁵2014. *Γλωσσοφιλολογικά, Δ΄*. Πατάκης [κεφ. 3: Προσδιοριστικά ή συνδετικά στοιχεία και κειμενικοί (ή άλλοι) δείκτες -από μια διδακτική σκοπιά· 5: Γλωσσικά και ειδολογικά γνωρίσματα του δοκιμίου· Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος -η 'ευδοκίμηση' της δοκιμιογραφίας· 10: Γλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία της παράστασης ('performance' του παραμυθιού·)].
- Νάκας, Θαν. ²2007. *Σχήματα (Μορφο)λεξικής και Φραστικής Επανάληψης, α΄*, Πατάκης.
- Νάκας, Θαν. [σε συνεργασία με τους Μ.Ζ. Κοπιδάκη, Γ.Α. Χριστοδούλου και Ν.Α.Ε. Καλοσπύρο]. 2011β. *Ρητορικός Παπαδιαμάντης*, Πατάκης.
- Παπαδοπούλου, Μ. 2007. "Επιλογή και ανάλυση κειμένων για τη διδασκαλία της Γλώσσας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: οι πινακίδες με ονόματα οδών", στο Ν. Μήτσης & Δ. Καραδήμος, *Η Διδασκαλία της Γλώσσας*, 181-201.
- Πολίτης, Π. (επιμ.) 2009. *Ο Λόγος της Μαζικής Επικοινωνίας (Το ελληνικό παράδειγμα)*. Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών. Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.
- Σακελλαρίου, Α. 2006. "Μια φορά κι έναν καιρό... Μια διδακτική πρόταση για το παραμύθι βασισμένη στους πολυγραμματισμούς και τη διαθεματικότητα", *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 26 (14-15. 5. 2005)*, Τομέας Γλωσσολογίας ΑΠΘ.
- Σηφianού, Μ. 2007. "Προσοχή, παρακαλώ. Οι ελληνικές αναγγελίες στο μετρό της Αθήνας", *Γλωσσικός Περίπλους (Μελέτες αφιερωμένες στη Δ. Θεοφανοπούλου-Κοντού)*, σσ. 332-341.
- Χατζησαββίδης, Σ. 2007. *Ελληνική Γλώσσα και Δημοσιογραφικός Λόγος*. Γρηγόρη.

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΝΕΓ 03	ΕΞΑΜΗΝΟ	Γ΄
		ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ: ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ		
Χαρακτηρισμός Μαθήματος	Υποχρεωτικό		
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ		ECTS: 10	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Οι συμμετέχοντες εισάγονται στην προβληματική της έρευνας γνωρίζοντας σημαντικές μεθόδους σχετικά με τη γλωσσική διδασκαλία, όπως είναι η έρευνα – δράση, η μελέτη περίπτωσης, η ανάλυση περιεχομένου (ποσοτική και ποιοτική), η βιβλιογραφική έρευνα και η ιστορική έρευνα. Για την εξοικείωση με τις παραπάνω μεθόδους χρησιμεύει η παρουσίαση και ανάλυση ερευνών από τους εξής θεματικούς άξονες:			
Α) Γλώσσα και κοινωνία			
Β) Γλώσσα και γραπτός λόγος			
Γ) Γλώσσα και γλωσσική διδασκαλία			
Δ) Ανάλυση περιεχομένου			
Ε) Σχολικά εγχειρίδια για τη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής			
Ζ) Γραμματισμός			
Η) Ιστορία της γλωσσικής διδασκαλίας			
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			
Βάμβουκας, Μ. (1991): Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία. Αθήνα: Γρηγόρης			
Cohen, M. & Manion, L. (1994): Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας. Μτφρ. Χρ. Μητσοπούλου, Μ. Φιλοπούλου. Αθήνα: Μεταίχμιο			

- Γκότοβος, Α. (1992): Ορθογραφική μάθηση στο Δημοτικό. Αθήνα: Gutenberg
- Κατσίλης, Ι. (2006): Εισαγωγική στατιστική. Εφαρμοσμένη στις κοινωνικές επιστήμες και την εκπαίδευση με έμφαση στην ανάλυση με υπολογιστές. Αθήνα: Gutenberg
- Μήτσης, Ν. (2004): Η διδασκαλία της γλώσσας υπό το πρίσμα της επικοινωνιακής προσέγγισης. Αθήνα: Gutenberg
- Μούσιου, Ο. (2004): Γλωσσοπαιδαγωγική και Διδασκαλία της Πρώτης Ανάγνωσης και Γραφής: Οι προϋποθέσεις των δασκάλων, Θεσσαλονίκη: Α. Σταμούλης
- Μπασλής, Γ. (2000): Κοινωνιογλωσσολογία. Αθήνα: Γρηγόρης
- Μπονίδης, Κ. (2004): Το περιεχόμενο του σχολικού βιβλίου ως αντικείμενο έρευνας: διαχρονική εξέταση της σχετικής έρευνας και μεθοδολογικές προσεγγίσεις. Θεσσαλονίκη
- Ξωχέλλης, Π. (2007): Μελέτη περίπτωσης. Στο : Π. Ξωχέλλης (επιμ), Λεξικό της Παιδαγωγικής. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, σσ. 439 - 440
- Τσάφος, Β. (2007): Έρευνα δράσης. Στο : Π. Ξωχέλλης (επιμ), Λεξικό της Παιδαγωγικής. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, σσ. 294 – 297
- Χαραλαμπίδης, Α. & Χατζησαββίδης, Σ. (1997): Η διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας: θεωρία και πρακτική εφαρμογή. Θεσσαλονίκη: Κώδικας
- Χασάνδρα, Μ. & Γούδας, Μ. (2004): Κριτήρια εγκυρότητας στην ποιοτική – ερμηνευτική έρευνα. Επιστημονική Επετηρίδα της Ψυχολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος, Τομ. 2, σσ. 31 - 47
- Χατζησαββίδης, Σ. (1992): Το ιστορικό της αναμόρφωσης του μαθήματος της νεοελληνικής γλώσσας στην υποχρεωτική εκπαίδευση (1976 – 1984). Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΝΕΓ7	ΕΞΑΜΗΝΟ	Γ'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ		
Χαρακτηρισμός Μαθήματος	Υποχρεωτικό-Εμβάθυνσης		
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	ECTS: 10		
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Συγχρονική περιγραφή του λεξιλογίου της νέας ελληνικής: λεξιλογικά / εννοιολογικά πεδία, σημασιολογικές σχέσεις (πολυσημία, συνωνυμία, αντίθεση, υπωνυμία, υπερωνυμία), ετυμολογική συγγένεια, οικογένειες λέξεων. Στοιχεία διαχρονικής σημασιολογίας (διαχρονική μεταβολή της σημασίας των λέξεων: πλάτεμα vs. στένεμα, βελτίωση vs. χειροτέρευση, κ.ά.).</p> <p>Είδη λεξικών αντιθέσεων (εσωτερικές vs. εξωτερικές / μορφολεξικές, φαινομενικές, 'εναντιώσεις' vs. 'αντιφάσεις', φυσικές vs. συμβατικές, αριθμητικές / ποσοτικές, τοπικές, χρονικές, κατευθυνσιακές, αντιθέσεις- αντιστροφές, διπλές αντιθέσεις).</p> <p>Η δημιουργία μεγάλου αριθμού λεξιλογικών σημασιολογικών ζευγών με συμπληρωματική κατανομή, ως το αποτέλεσμα της μακρόχρονης συνύπαρξης της καθαρεύουσας ως της 'υψηλής ποικιλίας' και της δημοτικής ως της 'χαμηλής ποικιλίας'. Συνωνυμικά ζεύγη: <i>οικία ~ σπίτι, ίππος ~ άλογο</i>, κ.ά.π. Ετυμολογικά ζεύγη: <i>θεωρία ~ θωριά, περιέργως ~ περιέργα</i> κ.ά.π. Ρητορική τους εκμετάλλευση σε δημοσιογραφικά κ.ά. κείμενα. Αξιοποίησή τους στη σχολική διδασκαλία του λεξιλογίου (υποδείγματα ασκήσεων). [Ένα παράδειγμα εφαρμογής στο αφηγηματικό έργο του Παπαδιαμάντη: συνωνυμικά και ετυμολογικά ζεύγη ως στοιχείο ύφους].</p> <p>Η έννοια του νεολογισμού. Νεολογικά λεξικά. Δανεισμός και νεολογία. Είδη δανείων (άμεσα, έμμεσα, μεταφραστικά, αντιδάνεια, υβρίδια).</p> <p>Νεολογία και επιστημονική ορολογία.</p> <p>Νεολογία και δημοσιογραφία. Νεολογικά πολυλεκτικά σύνθετα στον δημοσιογραφικό και τον διαφημιστικό λόγο.</p>			

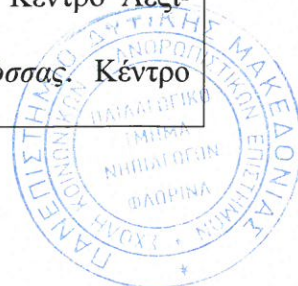
Η σύμφυρση και η επανευτομολόγηση ως νεολογικοί μηχανισμοί. Λεξικοί σύμφυρμοί και επανευτομολογήσεις στη δημοσιογραφία, τη διαφήμιση, τα ιστολόγια και τη λογοτεχνία για παιδιά.

Νεολογία και λογοτεχνία. Ποιητικοί νεολογισμοί.

Μέθοδοι διδασκαλίας: Διάλεξη, Ατομική και ομαδική εργασία, Παρουσιάσεις papers από φοιτητές, Προβολή videos-DVD με συναφές περιεχόμενο.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αναστασιάδη- Συμεωνίδη, Α. 1986. *Η Νεολογία στην Κοινή Νεοελληνική*. Θεσσαλονίκη. ΑΠΘ / Επιστημονική Επετηρίδα Φιλοσοφικής Σχολής.
- Αναστασιάδη- Συμεωνίδη, Α. 1994. *Νεολογικός Δανεισμός της Νεοελληνικής. Άμεσα Δάνεια από τη Γαλλική και Αγγλοαμερικανική. Μορφοφωνολογική Ανάλυση*, Θεσσαλονίκη.
- Καλογεράς, Β. 1975. *Ηχοποιητές Λέξεις και Ρίζες στην Ελληνική*. Θεσσαλονίκη.
- Κατσούδα, Γ. & Θαν. Νάκας. 2013. *Όψεις της Νεολογίας: Σύμφυρση και Επανευτομολόγηση (Ολικοί και μερικοί λεξικοί σύμφυρμοί στη δημοσιογραφία, τη διαφήμιση, τα ιστολόγια και τη λογοτεχνία για παιδιά)*. Πατάκης.
- Μήτσης, Ναπ. & Δ. Καραδήμος (επιμ.) 2007. *Η Διδασκαλία της Γλώσσας (Επισημάνσεις – Παρατηρήσεις – Προοπτικές)*. Gutenberg [κεφ. 1: “Η διδασκαλία του λεξιλογίου (μια διαθεματική- διεπιστημονική προσέγγιση)”].
- Νάκας, Θαν. 1993. “Η λεξική αντίθεση και η ρητορική της” (Α΄ Μέρος), *Λεξικογραφικόν Δελτίον (της Ακαδημίας Αθηνών)*, τόμ. ΙΗ΄, σσ. 199-274.
- Νάκας, Θαν. 1995. “Η γλώσσα των ΜΜΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία”, στον τόμο *Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και Σχολείο (Πρακτικά Δέκατου Διήμερου Εκπαιδευτικού Προβληματισμού)*, Αθήνα, 20-21 Μαΐου 1995, Σύλλογος Εκπαιδευτικών Λειτουργών Κολλεγίου Αθηνών, σσ. 61-87.
- Νάκας, Θαν. & Ζ. Γαβρηλίδου. 2005. *Δημοσιογραφία και Νεολογία. Τίτλοι- ευρήματα για θέματα- εκπλήξεις*. Πατάκης.
- Νάκας, Θαν. 2006. *Γλωσσοφιλολογικά, Δ΄*. Πατάκης [κεφ. 1: “Ζεύγη λόγιων και λαϊκών λέξεων (συνωνυμικά και ετυμολογικά): μια διδακτική πρόταση” -14: “Παπαρούνες και μήκωνες, ρέματα και ρεύματα (: Στοιχείο ύφους στον Παπαδιαμάντη)” -15: “Λεξιλόγιο και συμπραστικοί πίνακες των Απάντων του Παπαδιαμάντη (με την τεχνική υποστήριξη του ‘Θησαυρού της Ελληνικής Γλώσσας)’”].
- Νάκας, Θαν. 2007. “Φαινομενικές αντιθέσεις (ή αντιθέσεις μόνον ως προς το σημαίνουν)”, στον συλλογικό τόμο *Η Διδασκαλία της Γλώσσας (Επισημάνσεις – Παρατηρήσεις – Προοπτικές)*, επιμ. Ν.Σπ. Μήτσης & Δ.Θ. Καραδήμος, Gutenberg, σσ. 87-147.
- Σετάτος, Μ. 1969. *Τα Ετυμολογικά Σημασιολογικά Ζεύγη Λόγιων και Δημοτικών Λέξεων της Κοινής Νεοελληνικής*. Θεσσαλονίκη, χ.ε.
- Σετάτος, Μ. 1992. “Η λειτουργική εκμετάλλευση της ποικιλίας στην Κοινή Νεοελληνική”, *ΑΠΘ / ΕΕΦΣ (Περίοδος Β΄) / Τεύχος Τμήματος Φιλολογίας (Τόμος Δεύτερος)*, Θεσσαλονίκη, σσ. 337-82.
- Τομπαΐδης, Δ. 1978. *Τα Συνωνυμικά Ζεύγη Λόγιων και Λαϊκών Λέξεων της Κοινής Νεοελληνικής*, χ.ε.
- Χριστοφίδου, Α. 2001. *Ο Ποιητικός Νεολογισμός και οι Λειτουργίες του (Κειμενική- Γλωσσολογική Προσέγγιση στο Έργο του Οδυσσέα Ελύτη)*. Gutenberg.
- [ΛΚΝ=] 1998. *Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής*, Θεσσαλονίκη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο / Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών / Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.
- [ΛΝΕΓ=] Μπαμπινιώτης Γ. 2012. *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*, Κέντρο Λεξικολογίας.
- Μπαμπινιώτης, Γ. 2010. *Ετυμολογικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Κέντρο Λεξικολογίας.

- Αναστασιάδη- Συμεωνίδη, Α. 2002. *Αντίστροφο Λεξικό της Νέας Ελληνικής*. ΑΠΘ / Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών / Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.
  - Βοστταντζόγλου, Θ. 1962. *Αντιλεξικόν ή Ονομαστικόν της Νεοελληνικής*. Αθήναι.
  - Δημητρίου, Αντ. 1995. *Λεξικό Νεοελληνισμών (Ιδιωτισμοί, Στερεότυπες Μεταφορές, Παρομοιώσεις, Λέξεις και Φράσεις)*. Γρηγόρη.
- Κουμανούδης, Στ. 1900. *Συναγωγή Νέων Λέξεων (υπό των Λογίων Πλασθεισών από της Αλώσεως μέχρι των Καθ' Ημάς Χρόνων)*. Ερμής [ανατύπ. 1980, 1999].

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΝΕΓ10	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Γ'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΟΛΥΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		
Χαρακτηρισμός Μαθήματος	Υποχρεωτικό-Εμβάθυνσης		
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ			ECTS: 10
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Η διδασκαλία της γλώσσας και του πολιτισμού μιας ξένης χώρας σε μετανάστες αποτελεί ένα πεδίο ιδιαίτερα επίκαιρο στις μέρες μας. Κύριος στόχος του μαθήματος είναι η παρουσίαση του θεωρητικού πλαισίου και βασικών μεθοδολογικών προσεγγίσεων κατά τη διδασκαλία (με έμφαση στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας) σε μετανάστες μαθητές στο πλαίσιο μιας διαφοροποιημένης διδασκαλίας και στην κατεύθυνση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Αναδεικνύεται η έννοια της γλώσσας ως κοινωνική και πολιτισμική πρακτική και η σημασία των πολυγραμματισμών στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, ικανοτήτων και αντιλήψεων που απαιτούνται- πέραν της ανάγνωσης και γραφής- ώστε να γίνουμε κοινωνικοπολιτισμικά εγγράμματοι στις σύγχρονες κοινωνίες.</p>			
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			
<p>Banks, (2012). <i>Διαφορετικότητα και εκπαίδευση στην ιδιότητα του πολίτη: Παγκόσμια προοπτική</i> (Επιμ. Ν. Παλαιολόγου). Αθήνα: Πεδίο.</p> <p>Παλαιολόγου Ν., & Ευαγγέλου Ο. (2012). <i>ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΕΝΙΑΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ</i>. Αθήνα: Πεδίο.</p> <p>Παλαιολόγου Ν., & Ευαγγέλου Ο. (2011). <i>Διαπολιτισμική Παιδαγωγική</i>. Αθήνα: Πεδίο.</p> <p>Νικολάου, Γ. (2011). <i>Ένταξη και εκπαίδευση αλλοδαπών μαθητών στο Δημοτικό Σχολείο</i>. Αθήνα: Πεδίο.</p> <p>Γκόβαρης, Χ. (2011). <i>Εισαγωγή στη διαπολιτισμική εκπαίδευση</i>. Αθήνα: Διάδραση.</p>			

